

TÜRK PETROLÜ ÜZERİNE GENEL DEĞERLENDİRME

Jeofizik Yük. Müh. Osman DEMİRACI

TMMOB Jeofizik Mühendisleri Odası Başkanı.

Bilindiği üzere petrol, keşfedildiği, enerji ve endüstri hammaddesi olarak önemini kazandığı 1890'lı yıllardan bu yana, ulusal ve uluslararası politikaların eksenini de oluşturarak, bu politikaların biçimlenme ve uygulama sürecini de "BELİRLEYİCİ" olma niteliğine ulaşmıştır. Nitekim dünya enerji tüketiminin % 40'ının, ülkemiz enerji tüketiminin ise yaklaşık % 44'ünün petrolle karşılanıyor olması, bu konunun temel göstergesi olmaktadır.

Dünyadaki bilinen fosil yakıt rezervlerinin % 78'ini katı yakıtlar, % 12'sini ham petrol ve % 10'unu da doğal gaz oluşturmaktadır. Hesaplanmış dünya ham petrol rezervi yaklaşık 124 milyar ton olup, bunun % 65,2'si Ortadoğu ülkelerindedir. 1974 ve 1979 yıllarında yaşanan iki büyük petrol krizinin gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeleri ve elbette ülkemizin ekonomisini ne ölçüde olumsuz yönde etkilediği hatırlanacaktır.

Türkiye'nin, çevresindeki Ortadoğu ülkeleri gibi zengin petrol yataklarına sahip olmadığı bir gerçektir. Bunun nedeni, ülkemizin o ülkelere oranla oldukça farklı bir jeolojik yapıda oluşudur. Ancak üzüle-

rek belirtmek gerekir ki, Türkiye'nin petrol potansiyeli olduğu bilinen bölgelerinin 2/3'ünde dahi henüz yeterli jeofizik-jeolojik araştırmalar yapılamamıştır.

Ülkemizde halen günde 450 000 - 500 000 varil dolayında ham petrol tüketilirken, günlük üretimimiz 93 000 varil düzeyindedir. Bunun 73 000 varil TPAO tarafından üretilmektedir. Bu düzeye ise son yıllarda yapılan yeni keşifler ve yeni üretim tekniklerinin kullanılmasıyla ulaşılmıştır. Kısaca Türkiye, henüz tüketiminin % 20'sini karşılayabilmektedir. Buna karşın ulusal petrol şirketimiz TPAO'nun jeofizik-jeolojik-sondaç araştırmalarına ayırdığı yıllık kaynak ise reel olarak hızla gerilemektedir.

Bugün TPAO bütçesinden aramalara ayrılan payın Türkiye'nin sadece 13 günlük petrol ithalatına eşdeğer oluşu bir acı gerçektir.

Örneğin Türkiye'de bugüne değin açılmış kuyu sayısı toplam 2420'dir ve bunun yalnızca 765 kadarı arama amaçlıdır. Yani yılda ortalama 60 kuyu açılmasına karşın, bu sayı ABD'de 80 000, yüzölçümü Türkiye'nin üçtebiri olan Romanya'da 600, Fransa'da